

(əvvəli ötən sayımızda)

Cıdr düzüg iyimi səkkiz il həs-ratımızın, sevdamızın, ümidiimizin üzü ona tərəf cıdrı çıxdığı qudsal məkəng Sevincdən selə döñən göz yaşlarını əmanət edirəm Cıdr düzünag Qırurla qaldırdım üçranglı bayraqımıza başım üstüna, bir öpüş onun yanağına qondurdum, bir öpüş torpağının dodağınag "Şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimizə can sağlığıg"-deya dua etdim qudsal məkənda; qudsal torpaqda ərz-lər ərşə tez çatır! O sildirim qayalarını görəndə Şəhidlərimizin süca-yeti gəldi gözümün önünə. Və indi orda ermənilər yox bizim əsgərlər yallı gedir və gedəcək!

Sağ'a boylandım; "Zəfər Yolu", sola boylandım; nazlı Xankəndig 'Nazını çəkməyə gəlirik, Xankəndim!"-deya bir ismaric da yolladım 'Xanın kəndi'həg Xocalının 1992-ci ilin fevralında çəkdiyi yanğınlı "ah-'ı dəyir qulağıma illerin altındang Ali Baş Komandanımızın əminlikdə dediyi o sözləri xatırladım: 'Neyi nə vaxt və necə etməyi mən biliram'. Bir ismaric da Xocalya yolladım: 'Can Xocalıml! Yoldayıq...'

***

...Dahi Azərbaycan şairi ve içimai-xadimi Molla Pənah Vəqifin Şuşada yerləşən muzey-maqbərə kompleksinə baş çəkməyə tələsi-rəməng Kompleks Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yenidən qurulub. Şəhərin hər yerindən görünən məqberənin həyətindəki gülüstan Şuşanın al-əlvən libasının yaxası-na qızıl sancaq kimi yarışdırı. Məqberənin içində Vəqifin qəbri və barelyefi var. Çox zövqle işlənilib.

Ümumiyyətə, aparılan təmir-quruculuq işləri Şuşanın gözəlliyyinə gözəllik, şanına şan qatmaqdardır. Dilimden "Şükri!", üreyimdən qocaman bir "Təşəkkür!" qopur, Cənab Prezident İlham Əliyevə və Heydər Əliyev Fonduunun prezidenti, birinci Vitse-Prezident Mehriban Əliyevaya nə qədər müteşəkkir olduğumu da Şuşada yiğidiğim xatirələrim kimi ölçüyə qoymamıram. Mənfur qonşularımızın dağıldığı, can yandırıb birce daşına, bircə qayasına sığal çəkmədiyi Şuşanın yaralarını qayğıkeşliklə, şəfqətlə saran Azərbaycan xalqının bir nümayəndəsi olmamının yaradıldığı qürur isə bir ayrı rəngdə, bir ayrı nəğmədədir burdag Cənab Prezident deməsi o vaxt ki, biz Şuşanı dirçəldəcəyik, eله de oldu, bu gün onun canlı şahidiyik. Şuşanı dirçəldirlər. Şuşa erməni vandallızmına, vəhşiliyinə, qəddarlığına məruz qalsa da, məqrur dayanmışdı.

Eله bunları düşünə-düşünə gül-lənmiş heykəllerin yanına çat-dımg Baxdımg Baxdımg Bu dəfə ağlamadım; gülümşədim üzlərinə bu yaralı heykəllerin, şadıyanlıqlarına qoşuldum, sevinclərinə şərik oldum. Öz evinə qayidana göz aydınlığı vermək kimi gözəl bir adəti var xalqımızın, o adətə sadıq qaldım və onları belə salamladım: "Həmişə evinizdə-eşiyinizdə!"

Bülbülün ev muzeyində olmaq bir ayrı qürur, bir ayrı coşqu idi. Sə-sindəki o gurluq gəlirdi qulaqlarıma, damarında qanım qaynayırdı Bülbülün həyətindən. Sənətkarın sevimli ağaclarının budaqlarında da şadıyanlıq, büsət vardi. Onlar da üzü göylərə şükür duasına baş-lamışdırlər Və mənce, onların bu

duası heç bitməyəcək Bülbülün gülələnmiş və işğaldan sonra hə-zırlanaraq həyətde ucaldılan gülə-lənməmiş büstlərini gördüm. Eyva-nına qalxılıb şəkillərinə baxdım, bir az dayandım ətrafi seyr etdim.

Gövhər Ağa məscidində təmir işləri aparılırdı.

Təessüf ki, məscidə buraxma-dılar. Kənardan baxmali olduq. Ümid edirəm ki, tezliklə məscidi tə-

heyət içərisində qalaya doğru ad-dımlayırdı. "Yolumuz qalayadır!"-cümlə təkrarlandı, amma səsən diksinib ayaq saxlayan, geriye boy-la-nan olmadı. Və mən onda anla-dım ki, bu səs hər birimizin ürəyi-nin içindən gəlir...

Şuşa qalası... Məğrurluğundan bircə barmaq boyu itirməyen bu möhtəşəmlik! Gələnlərin ziyarət-gahına, gedənlərin könül boxçası-

adətən, tələsənlər belə edir. Mən de tələsirdim, sadəcə, gecikməyə-Şuşadan daha gec ayrılmağa tələsirdim.

..."Yel qanadlı zaman" vədəsini tamamladı, ayrlıq vaxtı çatdı. Şuşa havası yenə yağış çılədig Gülməsə-dim: "Geləndə, toz olmasın deye yağırdı yağışını Şuşa səməsi, indi də gedirik, aydınlıq olsun deye ar-xamızca su çiləyirg"-dedim. Bu,

üçün sevinirdi Şuşa.

Ayrılarda nə deyirlər? "Olvi-da'mı? Yoxq Şair Güldərən Veli 1988-ci ildə ayrıldığı doğma el-oba-sından danışarkən deyir:

"Əlivə" demədim, "hələlik" dedim, "O Ulu Göyçəmə dənərik!"- dedim...

Mən de Şuşaya "hələlik" de-dimg Hələ üzümü göylərə tutub Göyçəye, Zəngəzura, Hacı Muğan elinə, Qaraçuxa obasına, İrvana da səsləndim: "Bir gün gələcəyik!"- dedim. Bu da Şuşada-qudsal mə-kanda ərşə erz eylədiyim bir duam idi; inanıram ki, qəbul olundu...

"Gəlmışəm o bayraqın Üç rəngindən öpməyə"

mir edəcəklər. Qədim məsciddir. Barpadan sonra daha da gözəl ola-caq. Və ora gələn qonaqlara, Gövhər ağa məscidi öz qapılarını aç-açaq. Orda yenidən azan səsi eşidi-ləcək. O məscid nələrə şahid olub,

bil bilsəniz. O məscidi ermənilər darmadağın etdilər, içinde mal-qara saxlayırdılar. Məscid də vanda-lizmə məruz qalmışdı.

"Qarabağ" mehmanxanasında-qonaqpərvərliyi, süfrəsindəki bolluğu, bərəkəti bir saçaq bildim Azərbaycanımın Şuşa adlı yaraşığınag Bu gün Şuşa üç mehmanxana ilə qucaq açır gələnlərinə, amma gələcəkdə yenilərinin açılması da planlaşdırılır. Olsun, qoy mehmanxana çox olsun; qonaqsız-qarasiş, qapısı döyülməyən, çörəyi kəsiləməyən düşmənimiz olsun!

Natəvanın bulağından içdiyim su abi-həyat oldu duyğularına. Doyunca içdim o sudang Doyunca içdim?! Bu sualan da cavabını bilmirəm. Damağımıda qalan bir dadan doydugumu demək doğru olarmi ki?! Atamla anam üçün də su götürdüm o bulaqdan; Şuşa suyunun damaqlarında qalan dadi təzələnsin deyə...

"Yolumuz qalayadır!"-dedi kimsəg Kimin dediyini bilmək üçün etrafa boylandım; hamı səssiz bir

na çevrilən Gəncə qapıları önündə dayanıram. Gözoxşayan 'Xan bağı'ndan yola çıxanlar 'Şuşa şəhər'-ə bu qapıdan girilmişlər... Tarixin o verəqində onlara yan-yanə ad-dımlamaq, Şuşanı o halıyla gör-mək üçün zaman maşını lazımdır; tariximizi sevsək, oxusaq, öy-rənək, həqiqətimizi dünyaya bə-yan etsək, hünərimizdi! Hünər də ki, min şükür, '44 gün'də Polad Həsimovun qəhrəmanlığının şüvü-lüne çevrilən gəncəli Bəxtiyarımızda da var! Yenidən aylıb torpağı öpüb şükür etdim. Şəhidlərə rəh-mət oxudum.

***

Ayaqla gəzdim Şuşanın küçə-lerinin Əlimlə oxşadım hasarların daşlarını, darvazaların söykənə-cəklərinin Baxışımla təselli verdim Kirəmiti əskilimş damlarag Lalələrin, lavandalıların qoxusuyla etirən-dımg Xankəndinə təref üçən "ah"-ıma Xocalı yanğını yoldaş etdim, amma ikisini də: "Gəlirikg"-kəlmə-sinin boynundan boyunbağı kimi asdım. Bir gözüm saatda qalmışdı;

təxmin deyildi; bu, həqiqət idi!

Ayrılıraq Şuşadang. Amma ikimiz də-Şuşa də, mən də bir şey-dən əmin idik: "Bu ayrılıq iyi mi səkkiz illik ayrılıqdan deyil!" Hə, bu ayrılıq gelən il eyni vaxtda gelece-yinə əmin olduğun bahara "Xoş getdin!" demək kimiydi. Və yenidən doqquz ay o baharın qoxusu-nu, rəngini, dadını unutmadan gü-lümsəmək vardı ömrün içinde. Mən de, beləcə, Şuşalı xatirələrimə baş-başa qalacaq, onuna növbəti görüşümüzün xəyalını quracaq, ilk fürsətde yenə geləcək, dərdləşə-cək, birləikdə sevinəcək, birləikdə gü-lümsəyəcəyəm çin çıxan yuxuları-min üvəni olan "Şuşa şəhər"ləg Gü'l, daş və torpaq götürdüm Şuşa-dan yadigar.

O torpaqda şəhid qanı var, ona görə o torpaq müqəddəsdir. Biz da-ha heç yerə getməmək üçün qayıt-dıq. Digər torpaqlarımız da qayıda-caq. Onları heç kime vermərik! O gün Şuşa sevinirdi. Qara buludlarıdan azad olduğu üçün sevirdi Şuşa. Əsl sahiblərinə qucaq açdıği

Çin oldu arzulanı...

Galib durum qarşında,
Həsrati yuxuların gerçəye çevriləməsi
"44 gün"ə yaşıddı...

Gəldim ki, mən ağlayım,
Sən gübəsan bu dəfə...
Tərs yozulan yuxumun
Astanna gül düşə...

Arzulanın şəhəri, xəyallann bəzəyi,
Səməndəki qara bulud dağıldı...
Gəldi həsrət gecələrin şəhəri
Adına min dəstan, min cəng yazıldı...

İndi Cıdr düzündə yaraşıdır bayraqım,
Şuşa, sənin köksündə nur,
İşıqdır bayraqım...
Gəlmışəm o bayraqın
Üç rəngindən öpməyə,
Gəlmışəm, Şuşam manım,
Gözəlliyyini görməyə...

Gəlmışəm...
Gəlmışık biz!
Galidik ki,
məğrurluğun Azərbaycan oğludur!
Gəlmışık ki, deyək biz:
"Əziz Şuşa, sən azadsan!"
"Qarabağ Azərbaycanı!"